

vojsko in Sokolstvo, ki je doprineslo neoporekljivo mnogo na žrtvenik naše svobode. Med vzklikanjem in prepevanjem so se na to manifestanti razšli.

Delegacijsko zborovanje.

Popoldne ob 17. uri se je vršilo delegacijsko zborovanje Glavnega odbora UJU in delegatov iz cele države. Delegati so se ugotovili in zabeležili so se vsi navzoči. Zborovanje se je vršilo v prekrasni dvorani dubrovniškega mestnega gledališča. Delegacija je utrdila dnevni red za glavno skupščino prihodnjega dne, izvolila potrebno število tajnikov in članov posameznih odsekov. Delegacija se je razdelila na odbore, in sicer: 1. odbor za predloge, 2. odbor za revizijo uradniškega zakona, 3. odbor za »izveštaj«, 4. odbor za finance, 5. administrativni (verifikacijski) odbor, 6. izvolile so se tri sekcije za teme, ki so na dnevnem redu, 7. izvolili so se tajniki, ki bodo vodili zapisnike.

Brzljavo je pozdravilo slovesnost v Surdulici in so se vršile razprave in priprave za glavno zborovanje, ki je napovedano za naslednji dan.

Volitev članov odsekov in odborov.

Kot zastopniki v razne odbore so izmed slovenskega učiteljstva prišli sledeči: Za tajnike skupščine: Šetinova Anica, Drago Hude in Ivan Dimnik; v administrativni odbor: Josip Rajšp; v odbor za predloge: Anton Gnus, R. Dostal, Barle, M. Engelmann; v odbor za teme: Ivan Tomažič, za nastavni plan in Luka Jelenc za »religijsko nastavo«; v odbor za uradniški zakon: Ivan Dimnik; v finančni odbor: Mirko Fegic.

Prijateljski sestanek na Pilah.

Zvečer se je vršil prijateljski sestanek na vrtu na Brsaljah. Po tej situaciji sodeč se je organizacija v prošlem letu zelo konsolidirala in močno dvignila.

GLAVNA SKUPŠČINA DNE 25. AVGUSTA 1924.

Točno ob osmih je bila v ponedeljek 25. avgusta gledališka dvorana nabito polna učiteljev in učiteljic, ki prvi dan niso imeli opravka pri skupščini, a so prišli, da prisostvujejo glavni skupščini. Skoraj eno uro pred otvoritvijo je že bila dvorana dubrovniškega gledališča nabito polna. Dubrovniško občinstvo je napolnilo vse lože in hodnike in mnogo ljudi je moralo oditi, ker v dvorani ni bilo več prostora.

Skupščino je otvoril predsednik UJU g. Stanković, ki je posebno pozdravljala Dubrovnik kot simbol vseh onih idej, kateremu učiteljstvo služi. Ideje, katerim učiteljstvo služi, so vklesane v zgodovini Dubrovnika. Solidarnost in sloga vseh delov naše države je naš ideal, ki je pa tudi temelj in predpogoj kulture in civilizacije. V Dubrovniku je vklesana ideja svobode in to je tudi naš ožji ideal. da se osnovno šolstvo osvoboditi. Delo na reformiranju duše našega naroda je prvo naše delo. Vprašanje učiteljstva in šolstva je najvažnejše vprašanje države.

POZDRAVI JAVNIH ZASTOPNIKOV.

Pozdrav kralju in predsedniku vlade:

Skupščina je nato brzljavo pozdravila Nj. Vel. kralja Aleksandra,

polja tudi drugod v širši javnosti. Že leta 1896. ga vidimo v občinskem svetu ljubljanskem, kamor ga je postavila takratna narodno-napredna stranka, kjer je deloval kot občinski svetnik dolgih 25 let. Tukaj se je udeleževal kot načelnik šolskega odseka in kot referent v raznih komunalnih vprašanjih. Enako dolgo dobo je bil član kuratorija višje dekliške šole, mestnega dekliškega liceja in slovenske trgovske šole, bil je nadalje tudi član šolskih odborov za trgovske in nadaljevalne šole. To njegovo splošno javno delovanje ni moglo ostati neopaženo, zato je bil odlikovan na najvišjem mestu z redom sv. Save.

Pokojni Jakob Dimnik je bil stara poštena kranjska korenina, ljubezniv, iskren tovariš, neumoren, kadar je bilo storiti komu kaj dobrega. Nešteta so bila pota in intervencije svojim tovarišem. Pri vsem pa ga je vodilo načelo, da naj ne ve levica, kar daje desnica.

Pokojnikova poslednja pot.

Miren, spokojen je ležal doma na postelji, obkrožen od vencev, šopkov in rož, ki jih je tako ljubil. Žar voščenihi sveč mu je razsvetljeval blede plemenito lice. Pa so prihajali drug za drugim njegovi tovariši, znanci in prijatelji ter ljubljena in ljubeca šolska mladina, da se

kar je bilo sprejeto s posebno burnim aplavzom. V tem je došel brzljavo pozdrav predsednika vlade g. Ljubo Davidoviča, ki ga je predsednik prečital, na kar je skupščina sklenila brzljavo se tudi zahvaliti predsedniku vlade.

Častni gostje na skupščini:

Posebno pozornost so vzbujali izredni gosti, ki so došli na skupščino, med njimi: Za ministrstvo prosvete g. Žika Radosavljevič, biskup Dubrovnik g. dr. Marčelič, gerent mestne občine g. dr. Novellier, veliki župan g. dr. Peter Grisogono, pravoslavni svečenik g. Bošto Mitrovič, zastopnik pravoslavne cerkve trg. gosp. Nikola Babič, prosvetni inšpektor za sredno nastavo g. Josip Čičin, prosvetni inšpektor za osnovno nastavo g. Anton Mustahinič, zastopnik profsorskega Udruženja g. Peter Radoničič, za umetnost g. prof. Marko Murat, za trgovsko zbornico g. Milorad Medini, bivši minister, univerzitetni profesor iz Beograda g. Ivan Gjaja, zastopnika češkoslovaškega učiteljstva: Dr. Jaroslav Mollenka, prof. prava na gosp. šoli v Taboru in Julka Haecklova, učiteljica gosp. šole v Chrudinu.

Pozdravi zastopnikov korporacij:

Kot prvi je pozdravil skupščino veliki župan g. dr. Peter Grisogono, ki je v svojem nagovoru posebno povdrl težkoče pred skupščino. Pozdravil je zbor, ki predstavlja v sebi ujedinjene pionirje kulture iz cele države. Posebno ga pa veselilo, da zboruje učiteljstvo v Dubrovniku radi morja, ki nam odpira svet in ki ga zna ceniti le oni, ki ga je videl. To morje je naš ključ v svet.

Predsednik občine Dubrovnik gosp. dr. Neuveillier: Dubrovnik se veseli te dni, da ima v svoji sredi učitelje, ki so tolmači vseh naših potreb narodu in mladini. Drugo veselje je to, ker se je sešlo učiteljstvo ravno v Dubrovniku, jugoslovenskih Atenah, kjer je bil kraj našega Gundulića in drugih naših velikih kulturnih mož. Tretje naše veselje je nad tem, da nas hoče po zbranim učiteljstvu slišati ves naš narod od Triglava do Vardara, kateremu recite samo eno: da naj nas vzljubi mladina in narod z našim morjem.

Bivši minister beogradski univerzitetni profesor g. Ivan Gjaja: Pozdravlja v imenu beogradske univerze. Na žalost smo učitelji višjih šol daleč zaostali za vami, ki slavite danes vaš IV. kongres, ko mi šele čakamo na I. Vi nam dajete zgled. Dve metodi dela sta: ena je mnogo govoriti in nič delati, in druga, ki malo govori in temveč dela. Med drugo spadate tudi vi. Šest let že govorimo, če smo en narod; vi pa delate na tem, da bomo en narod, ker hočete, da v dejanju postanemo en narod in ste že dokazali, da smo en narod. Vendar smo že daleč od zaželenega smotra. Drugo imamo še knjigo danes v Dubrovniku, drugo v Zagrebu, drugo v Beogradu. A naša omladina je že na praviem potu, ker jo vodijo v tem oziru dobre roke. Čete mladine se po tisočih množe k narodnemu edinstvu; ona že zavrača stare meje in tradicije; ona ko-

poslové slednjič od njega, da ga poškrbijo in se klanjajo njegovemu spominu. Izmed mnogih poklonjenih vencev in šopkov navajamo nastopne: domače rodbine, sorodnikov bratov Dolničar, rodbin Kraigherjeve, dr. Žerjav-Lavrenčičeve, Maierjeve, UJU poverj. Ljubljana, upravnega sveta in nadzorstva Učiteljske tiskarne, osebja Učiteljske tiskarne, gremija trgovcev, inšpektorja g. dr. St. Beuka, učit. zbora I. mestne deške šole itd.

V torek 2. septembra ob 5. uri popoldne so dvignili njegovo truplo, da izroče materi zemlji, kar je njenega. In kakor bi hotelo nebo sočustvovati z žalostjo rodbine, tovarišev, znancev in prijateljev, ki se jih je zbralo v ogromnem številu k poslednjemu slovesu, je bilo vso žalostno pot tja do groba. Zadnje spremstvo so mu dali razen obilega številu tovarišev, tovarišic, šolske mladine in ostalega občinstva zastopniki raznih oblastev, korporacij in društev, med drugimi delegat ministrstva financ g. dr. K. Šavnik, v imenu mestne občine ljubljanske g. dr. L. Perič, za Demokratiško stranko g. minister n. r. dr. G. Žerjav in narodni poslanec gosp. prof. Jos. Reiser, dalje g. inšpektor dr. St. Beuk, zastopniki Sokola in raznih prosvetnih in gospodarskih društev in orga-

raka naprej, pred nami. Popotovanje mladine in učiteljstva — delo v tem pravcu bo zagotovo našo bodočnost, ker bo vzljubilo našo domovino. Medtem, ko se stari prepirajo in pogajajo, se izza horizonta vzdiga nov naraščaj, ki poreče starim: Mi smo se že zedinili, ker se nismo samo pogajali!

Predsednik profsorskega Udruženja g. Peter Radoničič: Mi smo zaeno umetniki in delavci, ker pretvarjamo žive duše v ljudi. Tako vstaja novo pokolenje s širšim obzorjem, ki mu bo domača gruda enako mila in draga, kakor zadnje istrsko selo. Mladina vstaja z enim enotnim horizontom. V tem duhu hočemo skupno delovati z vami, da to dosežemo in v tem duhu vas pozdravljam v imenu profsorskega Udruženja Dalmacije.

Pravoslavni svečenik g. Boško Mitrovič: Prišli ste iz raznih strani na obalo svojega Jadrana. Prišli ste na morje, o katerem ste govorili dec v šoli, na ono morje, na katerem so se borili naši dedi. Prišli ste v slovanske Atele — Dubrovnik. Dovolite, da tu izrazim globoko spoštovanje enemu od najboljših in najposobnejših stanov v naši državi. Vojska Belega Orla je zrušila meje, ki so nas ločile in je osvojila našo zemljo, a država je šele stvorjena in ne še urejena. Ne bomo jo uredili »z mišom in tudi ne s silom«, le prosveta jo bo uredila, vi učitelji jo boste uredili, vi zaorjate brazde, zaorjate jih v duhu Štrossmayerjevem. S tem se oddolžite milijonom padlih junakov za domovino, junakom, padlim za svobodo. Prosim, da trebite vse zlo seme nesloge in sežete v te brazde edinstvo, slogo in zavest, s tem si postavite sebi največji spomenik v državi.

Katoliški škof Dubrovnik g. dr. Marčelič: Nisem vas pozabil.

Delovanje „Slomškove zveze“ v službi denunciantstva.

»Slomškova Zveza« je izdala na svoje člane oklic, ki naj zbere material za preganjanje stanovskih tovarišev, članov UJU. Oklic se glasi sledeče:

Članom in članicam »Slomškove zveze«!

Da moramo varovati pravice svojih članov, potrebujemo zanesljivih informacij, zato Vas prosimo, da nam v najkrajšem času podaste v interesu učiteljstva informacije v sledečem:

1. Ali so se Vam pod bivšim režimom zgodile kakšne očitne krivice?
2. Navedite imena vseh onih, ki so Vam povzročali na katerikoli način krivice, Vam grenili življenje v kraju in delo v šoli.
3. Svetujte nam, kako bi se popravila event. Vam storjena krivica!
4. Podajte nam točno sliko o razmerah na šolah Vašega okraja, n. pr. o nadštevilih razredih, drugod pa o prenapolnjenih, o šikaniranju učiteljstva po lo-

Učiteljska omladina.

—uč Podporno društvo za učiteljski naraščaj si je nadelo važno nalogo, podpirati naše učiteljske člane za časa študij. Revnim in marljivim gojencem bo preskrbelo stanovanje in prehrano brez-

nizacij. Omeniti moramo tovariško požrtvovalnost mnogih naših tovarišev, ki so prišli iz jako oddaljenih krajev: Maribor, Loški potok, Rogaška Slatina itd. Zastopana je bila tudi neodrešena domovina. Pred hišo in na Martinovi cesti se je poslovilo s pretresujočimi žalostinkami od pokojnega učiteljstva z oddelkom pevskega zbora Glasb. Mat. pod vodstvom tov. F. Juvanca. Ob odprtem grobu mu je govoril zadnje slovo višji šol. nadz. tovariš Engelbert Gangl:

Dragi prijatelju Jaka!

Na kraju, kjer se tajnostno združujeta dva svetova, ti govorim v slovo poslednjo besedo. Govorim ti v slovo to skromno besedo v imenu vseh, ki si služil z njimi istim vzorom, v imenu tisočev tovarišev in tovarišic naše domovine, ki so te poznali in cenili!

Komaj si po dolgih letih dela za šolo in stan stopil v častno zasluženi pokoj, se je nagnila tvoja pot v objem ljubljene domače zemlje, da se nemoten od viharjev življenja vekomaj umiriš in oddahneš.

Bil si mož dela, ki veljajo zanj v polni meri Gregorčičeve besede: »Življenje naj bode ti delaven dan!« Tvoja deloljubna moč ni našla uteh z golj v šolskem delu, nego je iskala in dobila uveljavljenja tudi zunaj nje povsod, ka-

Povem vam samo eno ali dve stvari iz srca. Vi ste bodočnost naše države. Upoštevati morate dva faktorja: »Kar Bog da in sreča junaška!« Niso junaki samo oni, ki branijo domovino samo z mečem, temveč tudi oni, ki branijo domovino s prosveto in to ste vi, ki vas pozdravljam! (Ginljivo je bilo gledati silovasega starčka, ki je s solzami v očeh govoril učiteljstvu, katero je njegovo iskrenost vračalo z burnim aplavzom).

V imenu ministrstva prosvete je govoril g. Žika Radosavljevič. Povdarjalo se je, da še nimamo enotne knjige v državi, a v ministrstvu se še bolj pozna, da še nimamo enotnega šolskega zakona v državi. Radi tega je situacija v prosveti tako neenotna. Želeli bi, da se s pomočjo sodelovanja vseh pride čimprej do enotnega šolskega zakona SHŠ. V tem pravcu je učiteljstvo storilo svojo dolžnost, sodelovalo je pri načrtu, ki ga je pozneje pretresal Glavni Prosvetni Svet, ministrstvo prosvete in ministrstvo za izjednačenje zakonov. Sedaj se je učiteljstvo že lotilo drugega dela, t. j. dela na enotnem učnem načrtu, ki je na dnevnem redu današnje skupščine. Zakon brez učnega načrta je nič. Ta da šole zakonu pravo življenje. Žalostno je, da učenec iz enega dela države ne more prestopiti v šolo na drugem delu, brez škode, radi našega načrta. Želja ministrstva je, da prejme vse predloge od učiteljstva. Podajam pa na drugi strani izjavo: da si ministrstvo prosvete ne želi borbe in boja s silo, kakor je učiteljska in naj se nihče ne boji nobene osebe v ministrstvu prosvete, ki ga naj smatra za urad, a ne za partijskega eksponenta.

Z velikimi ovacijami je bil sprejet tudi pozdravni govor g. Jaroslava Malenka, delegata češkoslovaškega učiteljstva.

(Dalje prih.)

kalnih faktorjih; dalje nam poročajte o tem, kje bi bili naši učitelji posebno potrebni, ter o Vaših upravičenih in utemeljenih željah.

5. Stavite nam tudi event. predloge o poživitvi »Slomškove zveze«.

6. Obračajte se o kompetenčnih zadevah le na osrednji odbor »Slomškove zveze«.

7. Obvestite nas tudi o tem, kako in na kakšen način uvajajo tu in tam politiko v šolo!

8. Naznanite nam tudi imena tovarišev in tovarišic, ki sicer niso pri nas vpisani, pa se jim je vkljub temu zgodila morda kakšna očitna krivica.

Naša krščanska zavest nam velevala, da moramo pomagati vsem, ki so pomoči potrebni!

V Ljubljani, dne 4. avg. 1924.

Veri, vzgoji, pouku! »Slomškova Zveza« v Ljubljani.

Osrednji odbor »Slomškove Zveze«.

plačno ali vsaj po znižanih cenah. Društvo pa bo moglo nuditi izdatno podporo le tedaj, ako mu bo pristopilo dosti članov, ki imajo srce za revne in podpore najbolj potrebne učiteljske člane. Vabimo vse prijatelje šole in učiteljstva, da pristopajo v obilnem številu k podpornemu

mor te je pozvalo in postavilo zaupanje in povelje tovarišev in prijateljev.

Kdo prešteje število njih, ki si jih vzgajal in učil vsa dolga leta po vseh službenih svojih krajih! Danes se vsak od teh s hvaležnim srcem sklanja nad tvojo gomilo. In šola, kjer ti je bilo zadnje tvoje službeno mesto, ostane vidna priča pravičnega pojmovanja in izvrševanja stanovskih in službenih dolžnosti slovenskega učitelja!

Svojemu vzvišenemu poklicu si bil vdan z vso dušo in si se z vsemi svojimi moralnimi močmi od prvih let učiteljevanja do zadnjega diha boril za pravice, za ugled, svobodo, čast in dobro ime učiteljskega stanu. Neprecenljive so tvoje zasluge, ki jih je tvoje vztrajno in požrtvovalno delo pridobilo našemu učiteljstvu. V organizaciji tega stanu, zlasti na gospodarskem in dobrotornem področju, bomo vedno s spoštovanjem in hvaležnostjo izgovarjali tvoje ime.

V najhujši dobi nacionalnih bojev si s ponosom poudarjal svoje slovensko pokolenje. Ko je marsikdo klonil pod pritiskom razmer, si ti ostal zvest sin svojemu narodu! To ljubezen do zemlje in naroda si netil in gojil v tisočih src, kakor si dvigal ponos do stanu in vero v pravico in resnico v nas vseh, ki smo bili tvoji tovariši in prijatelji!